

S. K. TREMAYNE

NEŽ JSEM ZEMŘELA

Od autora
bestselleru
**LEDOVÉ
SESTRY**

motto

thriller

Než jsem zemřela

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.motto.cz
www.albatrosmedia.cz

S. K. Tremayne
Než jsem zemřela – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2020

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

S. K. TREMAYNE

**NEŽ JSEM
ZEMŘELA**

Praha 2020

Přeložila Marcela Nejedlá

AUTORSKÁ POZNÁMKA

Rád bych poděkoval všem, kdo mi pomohli při shromažďování informací o Dartmooru, zvláště Timu Cummingovi za inspiraci a Loici Richovi za společnost. Podobně jsem zavázaný: personálu hotelů U Dvou mostů, White Hart a Gidleigh Park, výrobcům Plymouth Gin a sládkům Dartmoor Jail Ale, mým redaktorům v *The Times* a *The Sunday Times Travel Magazine* Jane Knightové, Edu Grenbymu a Nicku Redmanovi.

Jako vždy musím poděkovat Jane Johnsonové, Eugenii Furnissově a Sarah Hodgsonové za jejich moudrost, rady a profesionalitu.

V této knize najdete spoustu odkazů na různá místa a místní názvy z Dartmooru. Některá z nich jsem pozměnil nebo jsem si je vymyslel, i když doufám, že celkově vzato je tahle kniha věrným obrazem jedinečně krásné dartmoorské krajiny. Jakékoli neúmyslné omyly jsou jen moje.

Děkuju Sethu Lakemanovi za to, že mi dovolil citovat slova jeho písni.

Věnováno S

*Ubohá Kitty Jay
Taková krása odvržená
Tahle tichá modlitba by mohla snést mír na její hrob
Ale něco jí ruší spánek*

Kitty Jay, Seth Lakeman

HUCKERBYHO FARMA

Sobota ráno

Mrtví ptáci byli úhledně poskládaní do řady. Nevěděla jsem, proč jsou mrtví. Možná je povraždila domácí kočka tím krutým kočičím způsobem, kdy zabíjejí nikoli pro obživu, ale pro zábavu. Jenže na míle daleko jsem neznala nikoho, kdo by měl kočku. My docela určitě ne. Adam má radši psy: zvířata, která pracují a loví a aportují, zvířata se smyslem pro věrnost.

Pravděpodobnější bylo, že tihle malí zpěváčci zemřeli mrazem a hladem: dlouhá dartmoorská zima byla tvrdá. V posledních několika týdnech se mráz zakousnul do kyselé půdy, hryzal do pokroucených stromů, zaháněl lidi do jejich domovů od malého Christow po Tavy Cleave a úzké cestičky na vřesovištích měnil v kluziště.

Otřásla jsem se při té vzpomínce, jak jsem tak stála s hrnkem kávy u kuchyňského okna. Led už nějakou dobu znamenal nebezpečí na silnicích. Ano, měla jsem být opatrnější, ale byla to opravdu moje vina? Na chvíli jsem se podívala jinam,

něco odvedlo moji pozornost. A pak se to stalo, na té tmavé silnici, co se táhne kolem nádrže Burrator.

Byla to jen zmrzlá kaluž. Ale stačilo to. Místo cesty domů v poklidném tempu jsem najednou seděla v autě, které jsem nedokázala ovládat, řítilo se ve smyku, zatímco jsem dupala na brzdy, jež byly k ničemu, zmítalo se v mrazivém prosincovém soumraku a stále rychleji klouzalo k čekající vodě. Pamatuju si jen podivný valící se pocit nevyhnutelnosti, že se tohle nějak mělo stát, že tak byl můj život předurčen: moje náhlá smrt ve třiceti sedmi letech.

V té stoupající černé vodě jsem odjakživa měla umrznout, zamčená dvířka auta byla určena k tomu, aby mě uvěznila uvnitř. Ledová tekutina v plicích mě měla utopit, měla ukončit moje lapání po dechu v tomhle chladném, anonymním prosincovém večeru na okraji vřesoviště, kde vytáhlé majáky a holé kopce začínají klesat k Plymouthu.

Ale nezabilo mě to.

Bojovala jsem a plavala, valila se ze mě krev – a přežila jsem. Nějak, jakž takž. Ano, moje vzpomínky byly pořád ještě útržkovité, pořád potrhané, ale vracely se mi a moje tělo se zotavovalo. Modřiny v obličejí už skoro vybledly.

Přežila jsem téměř smrtelnou nehodu a byla jsem odhodlaná sčítat svá požehnání, jako bych byla dítě počítající na prstech.

Požehnání číslo jedna: manžel, kterého stále miluju. Adam Redway. Zdá se, že mě také miluje, a v osmatřiceti je ještě pořád moc hezký s těma oslnivě modrýma očima a tmavými vlasy. Jsou skoro černé, ale ne úplně. Občas by mu někdo hádal o deset let míň, má v sobě věčné mládí i přes svou tvrdou práci. Možná je to právě díky té tvrdé práci. Jako správce

národního parku moc nevydělává, ale miluje vřesoviště, kde se narodil, a miluje to, co dělá: opravování zídek, aby dartmoorští poníci neutekli moc daleko, vození skupinek školáků k narcisům na Steps Bridge i doprovázení turistů jen tak pro zábavu. Vodí je od Lydford Gorge, straší je historkami o psancích, kteří tu žili v šestnáctém století, o Gubbinsových, kteří žili v jeskyních, stali se z nich kanibalové a nakonec vymřeli, protože se ženili a vdávali mezi sebou, nebo zešileli.

Adam to všechno miluje: miluje poetičnost a vážnost vřesovišť. Líbí se mu ta houževnatost a podivnost, vyrůstal v tom. A v průběhu let mi dovolil stát se součástí toho všeho: naše manželství je šťastné, nebo aspoň šťastnější než spousta jiných. Ano, je obyčejné, normální, předvídatelné. Včetně sexu.

Moji přátelé z univerzity by se smáli nad tou domáckostí, ale já ji vnímám jako velmi uklidňující. Svět se otáčí rytmicky a spolehlivě. Od té nehody jsme se moc často nemilovali, ale jsem si jistá, že se to vrátí. Vždycky se to vrátí.

Za co dalšího bych měla děkovat? Kvůli čemu ještě jsem ráda, že jsem naživu? Potřebuju si to připomínat, protože záblesky vzpomínek jsou pěkně bolestivé.

Poměrně často mě přepadaly náhlé, děsivé bolesti hlavy: tak silné, až jsem vykřikla. Jako by mi něco lisovalo mozek, drtilo nervy.

Jako právě teď. Škubla jsem sebou. Odložila jsem velký hrnek s kávou vedle dřezu a přitiskla si ruku na čelo, na to citlivé místo, kam jsem se asi uhodila o volant, rozbila si kosti a mozek a týden vzpomínek na částečky jako rozlámaný kus ledu na jezírku na vřesovišti.

Hluboký nádech. Dýchej zhluboka, dlouze.

Zaměřujte se na pozitivní věci, to říkal doktor. Buďte vděčná za každý den. Tak bude uzdravování rychlejší. Mysl se rychleji zacelí.

Mám ráda svou práci, pracuju v turistické kanceláři národního parku. Není to archeologie, jak jsem chtěla, když jsem absolvovala na Exeterské univerzitě. Není to moje vysněná práce a není moc dobře placená, ale píšu letáky a mluvím o historii, rozplývám se nadšením nad výletníky a vedení parku mi v sezóně dovolí účastnit se vykopávek, rýt v zemi a nacházet vozíky z doby bronzové, zasypané kistvaeny – kamenné hroby – nebo neolitické lebky a stehenní kosti a obratle, pozůstatky lidí, kteří tady žili, když byly slatiny teplejší a sušší. Přívětivější.

A ještě lepší než to všechno: miluju tenhle pronajatý kamenný dům, ve kterém bydlíme, osm kilometrů od Princetownu, ztracený ve vřesovištích, něco přes kilometr od další obytné budovy, Spaldingovy farmy, a tři kilometry od nejbližší vesnice s hospodou a maličkým obchůdkem, kde se prodává konzervovaná šunka a brikety a skoro nic dalšího.

Miluju tu divokou odlehlost, hluboké hvězdnaté nebe a ještě hlubší ticho. Miluju zasněné, artritické, mechem obrostlé jeřáby, které lemují cesty. Líbí se mi, jak jim lidé z vřesovišť říkají „vysoká svíce“ nebo „čarodějnická svíce“. Miluju taky tu otlučenou, tvrdohlavou, zarputilou historii toho všeho. Huckerby bývala opravdová farma, pořád ještě tady jsou stodoly a kůlny rozpadající se v dartmoorských deštích, v oparu vrcholícího léta je porůstají chrpy a silenky, ale jediná skutečně netknutá budova je ta, ve které žijeme, klasický dlouhý dům z vřesovišť, možná i šest století starý.

Kdysi tady bydlela pěkně velká rodina: lidé nahoře, zví-

řata na druhém konci dole. Dobytek vytvářel teplo pro lidi pod stejnými devonshirskými došky. Teď je dům upravený, na střeše jsou břidlicové tašky, interiér zmodernizovaný. Ano, obtížně se vytápí a občas tu je vlhko. Ale má svůj charakter. A bydlím tu já, Adam a Lyla, naše dcera, a naši dva psi, Felix a Randal.

Psy jsem pojmenovala podle básně Gerarda Manleyho Hopkinse. Miluju poezii. Občas také píšu básně, ale nikdy je nikomu neukazuju. Schovávám je stejně plaše, jako si moje dcera schovává svá tajemství. Líbilo by se mi být básnířkou, stejně jako by se mi líbilo být archeoložkou. Ale takhle je to v pořádku, protože jsem šťastná, myslím, a docela určitě jsem šťastná, že jsem naživu, že bydlím v domě, který miluju, na místě, které miluju, s mužem, kterého miluju, se dvěma psy, které miluju, a ze všeho nejvíc s dcerou, kterou prostě z celého srdce zbožňuju.

Lyla Redwayová. Dívka, která ráda aranžuje mrtvé ptáky do řad a křivek.

Lyla Redwayová. Devítiletá holčička tady venku na farmě, která nosí schlíplý modrý klobouk a tlustý černý anorak, hraje si svoje vlastní hry, jako si vždycky hrála – sama, nebo možná s Felixem a Randalem, kterým nejspíš dává přednost před všemi lidskými bytostmi.

Nevadí mi to. Je jiná, je sama sebou, zranitelná, výstřední, zábavná, laskavá, rozkošná. Kolik dětí by strávilo mrazivé časné lednové ráno aranžováním mrtvých ptáků?

Někdy si poručí kameny, větvičky nebo temně rudé lesní plody. Jindy Adam nosí domů dárky, které našel ve skalách a o nichž ví, že se jí budou líbit – malinkaté růžové šnečí ulity a drobné ptačí kůstky a vybělené zmijí lebky –, a ona pak ty tro-

chu strašidelné poklady z vřesovišť skládá do složitých vzorců: mandal, šestiúhelníků a zvěrokruhů, do spletitych symbolů, jimž rozumí jen ona sama, vnáší poetický řád do svého osamělého světa na vřesovištích, kde je svrchovanou vládkyní.

A někdy nedělá nic. Hodiny jen stojí, poslouchá neznámou hudbu, vidí věci, které jsou pro ostatní neviditelné, nebo si vzpomíná na události z velmi raného dětství. Četla jsem, že tyhle zvláštní vlastnosti, dokonalý sluch a výjimečná paměť, jsou součástí jejího stavu, dokonce jeho důkazem. Ale my ji odmítáme nechat diagnostikovat nebo nějak zkoumat, navzdory očividným projevům.

Adam ji nechce nějak nálepkovat, nechce ji strčit do škatulky a já se snažím souhlasit. Nechceme jí nastavovat limity, protože se zdá šťastná, navzdory své izolaci, osamělosti. Ačkoli dnes možná tak šťastná nebyla

Lyla zírala dolů na ptáky. A stála úplně nehybně. To je u ní obvyklé: jako by pro ni běžný pohyb nebyl přirozený. Buď stojí tiše a zkameněle jako teď, nebo tančí a víří, skáče přes skalky na vřesovištích, jako by byla plná energie, kterou nemůže vybit, mává rukama, přikyvuje a vlní se a mluví, mluví, mluví, upovídána jako řeka Dart pod Postbridge, klábosí si sama pro sebe, žvatlá o věcech, které si ukládá do paměti z knih, jež tak ráda čte.

Hyperlexie, tak tomu říkají. Další symptom. Přílišné čtení.

Jak by tohle mohl být problém? Číst moc? Nechám ji číst tolik, kolik chce. Celé knihy za den, tisíce slov za hodinu. Plní svou hladovou duši. Protože tohle je, doufám, dar ode mě.

Zdělala krásu svého otce, ty téměř černé vlasy, pronikavé oči, ale má moji lásku ke slovům. Jednoho dne možná bude básnířkou, kterou jsem se já nikdy nestala. Bude mít akade-

mický život, po němž jsem toužila. A jsem ráda, že vypadá spíš jako její otec než jako já. Můj vzhled je velmi neuspokojivý: hnědé vlasy, hnědé oči, průměrná výška, průměrný obličej, nic zvláštního ke koukání, jen já, Kath, žena vdaná za Adama Redwaye, s bláznivou dcerou, dělá něco pro národní park, žije daleko uprostřed ničeho, poblíž Hexworthy.

Skutečnost, že jsem téměř umřela v té nádrži, je nejspíš jediná výjimečná věc, která se mi kdy stala, jediná, kvůli níž má smysl si mě všimnout.

Až na to, že nechci, aby si mě někdo všimal.

Otevřela jsem kuchyňské okno do chladného ranního vzduchu a zavolala jsem: „Hej, zlatíčko, jsi v pořádku? Určitě je ti dost teplo?“

Lyla se nepohnula. Dál se upřeně dívala na mrtvé ptáky, někteří z nich byli naaranžovaní ve stejných řadách jako rituální kameny z doby bronzové na vřesovištích.

„Zlatíčko,“ opakovala jsem, ale ne netrpělivě: jsem zvyklá věci z Lyly vymáčkout, opakovat všechno dvakrát nebo třikrát, když má zrovna uzavřenější náladu. „Lylo, beruško, chtěla bych vědět, jestli ti není zima, venku mrzne. Kde jsou psi?“

Pořád žádná odpověď. Možná bych měla jít ven a otočit její obličej k sobě, aby si uvědomila, že na ni mluvím, že jsem s ní v kontaktu, že člověk potřebuje odpověď.

Otevřela jsem dveře, došla ke své dceři, ruce překřížené na prsou jako ochranu před štiplavým větrem.

„Není to zajímavé, že jsou všichni mrtví, mami?“

Oči měla pod modrým kloboukem jasné jako její otec.

„Promiň, miláčku?“

„Všichni ti ptáci, je jich tolik a všichni jsou mrtví. Kontrolovala jsem to. Je jich tolik, určitě dvacet.“

„Nejspíš je to tou zimou, Lylo. Je tuhá zima, horší než obvykle.“ Objala jsem ji kolem hubených ramen.

„Hm.“ Pokrčila nepřítomně rameny, zírala na ptáky.

Sledovala jsem její pohled, prohlížela si ubohá malá tělíčka. Určitě zmrzli: zobáky jim lemovala bílá námraza. Netušila jsem, jaké druhy to jsou. Poznala jsem drozda, aspoň jsem si to myslela, a červenku. Lyla to určitě věděla: dokáže určit každého ptáka a každé zvíře a většinu květin z vřesoviště.

„No, myslela jsem si, že je to smutné, mami, že jsou všichni mrtví, tak jsem je uložila podle zvláštního vzorce, aby mohli mít všichni společný pohřeb a nebyli sami.“ Zastavila se a přerovnávala dvě ptačí těla, pečlivě je srovnala do řady. Znervózňovalo mě dívat se, jak je pečlivá, tak přesná. Vytváří tak krásné vzory, ale tohle byli mrtví ptáci. Kde je vlastně vzala?

„Dobře, je to hezké, moc hezké. Dáš si něco k obědu?“

„Počkej, mami. Už jsem skoro hotová.“

Ta složitá hra mě děsila. Mrtví ptáci naaranžovaní ve vzorci, který jsem tak docela nechápala. Skleněné oči malých ptáčků, řada stejných černých bříšek na zmrzlém blátě. Lyla otočila jednoho z nich tím směrem, pak zas oním.

„Lylo, prosím! To už stačí.“

Narovnávala se a věnovala mi zářivý úsměv. „Copak ty nechceš, abych strávila den upravováním ptáčků? Říkáš mi, že je to nevhodné chování?“

Došla mi slova. Než jsem pochopila, že si moje dcera dělá legraci, dobírá si mě kvůli mým strachům. Občas předvádí překvapivé ukázky velmi dospělého humoru, bystrého, bizarního, sebevědomého. Je to jeden z důvodů, proč odmítáme tu diagnózu.

„Ne, myslím si, že je dokonale v pořádku aranžovat řadu děsivých mrtvých ptáčků do řad a kruhů,“ zasmála jsem se a znovu ji objala. „Co to je vlastně za ptáky? A co je to za vzor, je to obličej?“

Ale to už měla otočenou hlavu, dívala se na cestu, za jehličnatý hájek, za Hobajobský les, jako by něco slyšela. Někde v dálce. Věděla jsem, že slyší auta dřív, než se objeví, dávno předtím, než je zaslechne někdo jiný.

„Lylo?“

Co to slyší? Nad hlavami nám zakrákoral havran, kroužil po matném šedém nebi. Ale dívala se na něco jiného, něco vzdálenějšího. Co viděla, co se k nám blížilo, co scházelo z kopců? Vzpomínky bolely. V hlavě mi bušilo bolestí.

„Lylo.“

Žádná odpověď.

„Lylo, co se děje, ty slyšíš auto?“

„Jenom lidi, mami. Normální lidi.“ Její slova se do chladného vzduchu vznesla s obláčky přízračné páry. Bundu měla rozepnutou, viděla jsem, že pod ní má jenom tričko. Měla by mrznout, ale zdálo se, že nikdy netrpí zimou: měla ráda drsné dartmoorské zimy stejně jako její otec. Oba si užívají chlad. Sníh. Rampouchy visící z rozpukané žuly. „Víš, mami, že když vidíš hodně vran, jsou to polní havrani, ale když vidíš jen jednoho samotného havrana, je to vrána? Věděla jsi to?“

Znovu jsem se po ní natáhla. „Lylo.“

Odtáhla se ode mě. „Nesahej na mě, mami. Nech mě být.“

Zavrčela. Dělá to, když je rozzlobená, vystrašená nebo má příliš mnoho podnětů, vrčí, šklebí se, mává rukama. Dělá to i ve škole. Prostě si nemůže pomoci, ale znamená to, že ostat-

ní děti se jí smějí, nebo se jí bojí. Ještě víc ji to izoluje. Má tak málo kamarádů. Nejspíš nemá žádné opravdové přátele.

„Lylo. Přestaň s tím.“

„Jdi pryč, grrr...“

„Prosím...“

„UŽ!“

Nebylo nic, co bych mohla udělat. Poodstoupila jsem a dívala se, jak se moje dcera rozbíhá k vratům farmy a volá na opravdové psy: slyšela jsem je, jak ňafají, viděla jsem, jak se k ní ti dva velcí kříženci ženou.

Teď už mohla být pryč další dvě hodiny, možná půl dne, pobíhá po polích, skotačí lesem, pátrá po tom saském kříži ztraceném v kopřivách u potoka, Felixe a Randala po boku. Adam ty psy koupil údajně pro Lylu, ale miluje je stejně jako ona. Loví jako pořádní psi. Vyrážejí do houští a vracejí se s mrtvými králíky se schlíple svěšenými krky, z čenichů jim kape krev. Adam rád stahuje ta horká páchnoucí tělíčka před Lylou, učí ji pravé dartmoorské způsoby, kousky syrového masa hází hladovým psům. *Sežerte si je, sežerte si je celé.*

Lyla je daleko.

Co můžu dělat?

Ať si hrají, pomyslela jsem si, ať si jdou. Lyla je zřejmě pořád ještě rozrušená z té mojí nehody. Pokoušeli jsme se s ní o tom mluvit, co nejjemněji to bylo možné, pověděla jsem jí, že jsem dostala smyk na ledu a sjela do hluboké vody. Ušetřili jsme ji příliš mnoha detailů, ale určitě něco slyšela od dětí ve škole, viděla to v novinách a na internetu. Také jsme jí pověděli, že mám zastřené vzpomínky, ale že se mi paměť vrátí. Retrográdní amnézie. Obvyklý stav po autonehodách, způsobený otřesem mozku.

Vrátila jsem se do kuchyně, umyla hrnek od kávy a zadívala se z okna. Zdálo se, že jsem zaslechla štěkot, blížil se, sílil. A pak se vřítily dovnitř, obrovští šťastní vrčící psi. Lyla se zastavila ve dveřích, zjevně nevníkala ledový vítr za sebou.

„Táta je zase na vřesovišti.“

„Cože?“

Věnovala mi jeden ze svých prázdných, neproniknutelných úsměvů. „Je zase tam venku, jako by nás hlídal, mami. To je přece tátova práce, ne?“

„Ano,“ odpověděla jsem. „Je správce parku. Musí dohlížet všude, dávat pozor na lidi.“

Přikývla a pokrčila rameny, pak zamířila za psy do obývacího pokoje. Dívala jsem se za ní, přemítala jsem, jak mohla vidět svého otce. Měl pracovat na své běžné trase, pěkný kus za Postbridge. Možná je zmatená nebo rozčilená. A já jí to vykolejení, ten zmatek nemůžu vyčítat.

Její matka málem zemřela. Málem ji nechala samotnou, navždycky.

PRINCETOWN

Pondělí ráno

Moje dcera mlčí, můj manžel zachmuřeně mlčí, ale auto vydává ten příšerný skřípavý zvuk, kdykoli Adam přeřadí. Je mi to jedno. Já jsem šťastná. Zimní nebe nad Princetownem je jasné, bez mráčku, a já dnes získám zpět svou svobodu.

Koupím si auto, které nahradí to, jež pořád ještě leží na dně nádrže Burrator. Tohle je největší úleva. Život v Dartmooru – obzvláště na tak odlehlém místě, jako je Huckerbyho farma – je bez vlastní dopravy takřka nemožný. Nejezdí tu téměř žádné autobusy. Kolejnice vytrhali v šedesátých letech a na odlehlejších cestách v zimě někdy nepotkáte žádné auto od jednoho chladného rána do druhého, takže nemůžete ani stopovat.

Během týdnů, kdy jsem se zotavovala po nehodě, mě Adam všude vozil svým rozhrkaným starým landroverem z národního parku, odvážel mě do práce, pomáhal mi s nákupy a stal se z toho zdroj nepříjemností. Adam bývá přinejlepším zamlklý, ale když mě musel vézt celou cestu do supermarketu Aldi v Tavistocku, cítila jsem, jak potlačuje vztek.

Dnes jsem si ale měla koupit ojetý ford od Adamova bratrance. Dali jsme dohromady nějaké peníze, bůhvíodkud, protože Adam se zatím pořád dohaduje s lidmi od pojišťovny. Adam se stará o všechno kolem aut a motorů a rozvodů a topení a mně se líbí mužný způsob, jak si s tím vším poradí.

Otočila jsem se na sedadle spolujezdce a podívala se na Lylo v šedobílé školní uniformě. Zírala z okénka na nudné domky na předměstí Princetownu.

„Haló, fazolko. Odted' už tě zase budu moct vozit do školy, není to bezva?“

Neřekla nic. Obličej měla odvrácený. Konečky prstů lehce poklepávala na sklo. Nevím, proč to dělá. Možná je to jen další zvuk, který se jí líbí. Říká jim *cinky linky* zvuky. Praskání, cinkání, jemné kovové zvuky, třeba jako stříbřité cinkání mincí nebo klíčů.

Moje dcera mi jednou, když jsme stály na letní louce nad Buckfastem, řekla, jak miluje zvuk motýlů.

Jsou i zvuky, které nesnáší. Zvuky města. Doprava. Sirény. Když do sebe lidé vrážejí v davu. Je to jeden z důvodů, proč jsme se odstěhovali na samotu na Huckerby.

„Lylo?“

Otočila se, modré oči velké. Vzdálené. „Hmm?“

„Slyšela jsi, co jsem říkala?“

Potřesení hlavou. Věnovala mi rezervované zamračení: jako bych udělala něco špatně, ale ona byla příliš zdvořilá na to, aby něco řekla. Pocítila jsem záchvěv lítosti. Je to devítiletá holčička se svými problémy a potížemi a sny, se smíchem, který někdy tak docela neslyším. Je to holčička, která dává jména mouchám a kamenům a žábám, která trhá divoké lilie a chvějící se fialky na Nine Maidens a Seven Lords Land a lisuje si

je v knihách. Moje holčička, moje jediná holčička. Představa, že jsem mohla zemřít a nechat ji tu, mě naplňuje hrozivým smutkem, je mi skoro do pláče, ale přemůžu ty emoce.

Tahle náhlá vzednutí smutku nebo vzteku mívám od neho-
dy, ale myslím, že je zvládám, daří se mi je potlačit. Vyrovnat se s nimi. A dnes jsem rozhodně šťastná. Nebo šťastněj-
ší. Rozhodnutá být pozitivní: ano, je zima, ale zima je lůnem jara. Auto zaburácelo.

„Miláčku, říkala jsem, že maminka dneska dostane auto, takže bude všechno snazší a tatínek nebude muset obstarávat všechno ježdění.“ Obrátila jsem se k němu. „Bude to pro tebe úleva, ne, Adame? Víím, jak tě otravuje mě všude vozit.“

Adam u volantu jen beze slov přikývl a odbočil doleva na princetownskou hlavní ulici, která klesá, doslova i přeneseně, od georgiánských zájezdních hostinců a nablýskané nové budovy kanceláří národního parku k pochmurnému černému obrysu budovy věznice, která už na pohled hrozí a zastrašuje i v jasném slunci.

„Jsme tady.“ Adam zaparkoval před školou a škusnul pákou ruční brzdy. Otočil se, mě ignoroval a pronesl k Lyle: „Dobrá, Lylo. Než půjdeš, dej nám pusu.“ Lyla dál netečně seděla.

Adam to zkusil znovu. „No tak, zlatíčko, velkou pusu tátovi.“

Potřásla hlavou a zamračila se. Taková nebývá. Ona a Adam jsou si blízcí. Někdy jim jejich vztah závidím, společně prozkoumávají vřesoviště, pozorují dravce vznášející se v teplých vzdušných proudech nad Blackslade.

Najednou otevřela dveře. Popadla krabičku na oběd s moti-
vem z *Knihy džunglí*, školní tašku si přitiskla k hrudi. „Já teď půjdu,“ prohlásila, nepodívala se na mě ani na Adama, jako by to oznamovala světu, a ne nám.

„To je v pořádku, drahoušku, jen jdi. Dáme si večer speciální večeři. Rybí nákyp, co máš ráda.“

Bez výrazu přikývla. Nepodívala se na nás. Pak se otočila a vyrazila k šedým školním vratům.

Adam položil ruku na klíček v zapalování, připravený vyjet. Ale zastavila jsem ho s dlaní na té jeho. „Ne, počkej. Chci se dívat.“

„Dívat na co?“

„Však víš. Jak to půjde.“

Povzdechl si. „Tohle děláš pokaždé.“ Ale sundal ruku z klíčku a oba jsme pozorovali Lylu, jak vchází do školních vrat.

Na vteřinku zaváhala.

Tuhle situaci už jsem viděla, mockrát. Snaží se být normální. Připravuje se na spolupráci s ostatními, jak nejlépe dokáže. Možná se pomalu zlepšuje? V autě jsme jen bezmocní pozorovatelé.

Na školním dvoře byla spousta dětí rozjívených z prvního dne nového školního týdne. Hrály si, povídaly si, tmavovlasé i blondaté. Smály se, honily se, zdravily mezi sebou, vyprávěly si historky a vtipy.

Doprostřed toho všeho vkráčela Lyla. Osamocená, nepovšimnutá. Zastavila se a rozhlédla se kolem, hezký obličejík bledý a nejistý. Chtěla by se k nim připojit, ale příliš se stydí, cítí příliš silnou sociální úzkost, aby s někým začala mluvit.

A nerozumí běžným hrám.

Podívala se nahoru a dolů, nervózně si pohrávala s knoflíkem svetru. Nejspíš doufala, že k ní někdo jednoduše přijde, začne. Ale děti probíhaly kolem a nevšímalý si jí.

„Kristepane,“ vyjekl Adam.

Lyla se zoufale snažila: došla zpátky k vratům a podívala

se přímo a s nadějí na nějakou vyšší dívku, která přijela později. Zdálo se mi, že tu novou dívku znám. Becky Greenallová. Oblíbená, dobrá ve sportu, sociálně zdatná – všechno to, co Lyla není. Moje lítost a úzkosti se zase vynořily. *Nevytahuj ten úsměv*, pomyslela jsem si, *prosím, nevytahuj ten úsměv*. Lyla došla blíž k Becky a samozřejmě že se usmála právě tím úsměvem, zvláštním naučeným zakřivením, tím divným, tichým, opičím skřekem, o kterém si Lyla myslí, že je to úsměv, ale není. Ukázala Becky zdvižené palce.

Vypadalo to naprosto šíleně.

Becky Greenallová na Lylu chvíli zírala, zvedla si ruku před ústa, snažila se jí nesmát ani se neušklíbat.

Lyla to zkusila ještě jednou. Trochu poskočila, nahoru a dolů, zamávala rukama jako pták. Jsem její matka, ale vůbec jsem netušila, o co se snaží – předváděla poštolku?

Becky se už nepokrytě rozesmála, nedokázala si pomoci. Pak se najednou otočila, ledabyly její dceru přejela pohledem a křikla na jiné dívky, které na ni mávaly. Všechny pak společně zamířily ke dveřím školy. Den začal. Celý třída utíkala dovnitř.

Až na Lylu, která jediná zůstala stát na školním dvoře.

Sama a tichá, dívala se, jak ostatní děti mizí ve škole. Jen svěšená ramena prozrazovala její pocity. Její osamělost.

Zoufale jsem toužila vyběhnout z auta a obejmout ji tím nejpevnějším objetím na světě, všechno to zlepšit, ale nemohla jsem, k ničemu by to nebylo: odstrčila by mě. Jen se pomalu rozešla směrem ke škole a pak už byla pryč, zmizela za dveřmi.

„Ježíši,“ pronesl Adam. „Ježíšikriste.“

Věděla jsem přesně, co tím myslí. Smutek byl pořád hlubo-

ko ve mně a pro tohle jsem neměla žádný vyrovnávací mechanismus. Dokážu se uzdravit z té nehody, můj mozek se dokáže zahojit, ale pro Lylu není žádné uzdravení.

Tiše jsme seděli. Pak Adam nastartoval, otočil auto a ujel necelých tři sta metrů zpět směrem ke kanceláři národního parku. Vypnul motor, jako by se připravoval k tomu, že něco řekne. Ale než mohl začít, pronesla jsem: „Musíme s tím něco udělat. Takhle to nemůže pokračovat. Je to horší než loni.“

Adam zíral před sebe. „Ale doma se směje. Miluje vřesoviště. A miluje psy. Tak je ve škole osamělá, a co? Je samotářka. To se stává.“

Ve tváři se mu zračila bolest. Víím, že Adam pro Lylu žije. Zabíjel by, aby ji ochránil. Chce jen to, co je pro ni dobré. A já mu obvykle naslouchám, chci mu věřit. Ale musím myslet na Lylu a její ostražitost v autě a na tu osamělou cestu do školy, to ponížení na dvoře. Představovala jsem si ji, jak sedí sama ve třídě, s nikým nemluví. Představovala jsem si ji během přestávky: jak sedí na zídce na hřišti – ta zvláštní, excentrická dívka s divným úsměvem, která si sama pro sebe mumlá o mravencích a čolcích, zatímco její spolužáci si spolu povídají o selfičkách a hudbě.

Už jsem nemohla dál předstírat.

„Ne, Adame. Nemůžeme si dál myslet, že je to přijatelné, že je jen zvláštní, to není správné.“

Svaly na čelisti se mu napínaly, zaskřípal zuby. „Co tím chceš říct?“

„Musíme být iniciativní, něco dělat. Něco podniknout. Protože já si nemyslím, že je šťastná, ne doopravdy. Včera jsem ji našla, jak aranžuje mrtvé ptáky do obrazce. To nikdy předtím neudělala. Všechny ty mrtvé ptáky. Proč?“

Adam dál zíral před sebe. Na sobě měl uniformu správce parku – zelená flísová mikina, zelené kalhoty, pohorky. Na většině mužů by to bylo nepřitažlivé, ale Adam v tom vypadal dobře. Mužně. Pomyslela jsem na sex, který jsme už nějakou dobu neměli. Zase bych to chtěla, přála bych si, aby se otočil a políbil mě, někdy to ještě dělá, náhle mě políbí, vášnivě – v autě nebo když se procházíme po vřesovištích – a já to miluju. Ale upíral rozzlobené modré oči na vzdálený obzor, jako by se díval kamsi za příšerný Princetown.

Cítila jsem zlost, která v něm narůstala. Nechtěl mě: chtěl být daleko odsud, sám na planinách. Procházet výšiny severních vřesovišť: stát na Great Kneeset, dívat se na High Willhays, Black Tor, Hangingstone Hill, Cut Hill, Fur Tor, Great Mis Tor, ta místa, která miluje, místa, která zná už z doby, kdy byl kluk. Dítě vřesovišť, jako jeho dcera. Ne jako já.

„Podívej se na ty zatracené domy,“ vyjel najednou.

„Cože?“

Trhnul hlavou směrem k řadě šedých, fádnic obecních domů: byty strážných z věznice.

„Některé z nich postavil můj táta, když dělal zedníka. Jen si to představ. Představ si, kdybys tohle dělala celý život? Stavět ty nejošklivější zasraný domy v Británii. Není divu, že to řešil vodkou.“ Trpce se zasmál. Adam se svým otcem nevycházela, pil a pral se a tahal se se ženskýma, rozséval děti od Exeteru po Okehampton. Mnohem radši měl svého strýce, Eddieho Redwaye, nájemního farmáře u Chagfordu. Tam Adam opravdu vyrostl, na malém hospodářství strýce Eddieho, utíkal od opileckých hádek doma. Na té malebné, malé farmě Adam poznal a zamiloval si vřesoviště, s jeho raubířskými bratranci kradli jablka v Luscombe a chytali pstruhy v řece Teign.

Redwayovi byli po nespočet generací rodina z vřesovišť. Byli to nájemní farmáři a dělníci v kamenolomu a sekáči luk od doby, kdy postavili kostel v Sheepstoru. Měli v krvi chundelatý skot a v mozku káňata.

A já jsem ráda, že moje dcera zdědí právě tohle. Dokáže ovládnout Dartmoor tak, jak já to nedokážu. Ale dnes bylo tohle dědictví nepodstatné: právě teď moje dcera potřebovala určitou moderní terapeutickou pomoc a Adam a já jsme potřebovali o té pomoci mluvit.

„Adame, prosím. Opravdu si myslím, že je na to čas, je čas jít k doktorovi. Nechat ji pořádně vyšetřit. Pokud to opravdu je asperger...“

„Nenechám ji označit nějakou pitomou nálepkou. Už jsem ti to řekl.“

„Ale já jsem si o tom něco zjistila, mluvila s lidmi, hledala jsem na internetu. Říká se, že čím dřív se stanoví diagnóza, tím líp, čím dřív se to začne řešit, tím lepší jsou výsledky, protože jí dokážou opravdu pomoci, najít terapii pro sociální dovednosti.“

Zavrtěl hlavou. „Nepověsím jí na krk cedulku: *Podívejte, tohle je Lyla Redwayová. Je beznadějná. Lituje ji.* Do háje s tím.“

Zvýšila jsem hlas. „Děti s aspergerem nejsou beznadějné! To nemůžeš říkat. Je to škála, my všichni na ní někde jsme, ona je na téhle škále jen dál, tam, kde možná potřebuje pomoc, a rozhodně začíná být divnější – ti ptáci, to bylo hodně strašidelné. Adame! Poslouchej mě, prosím. Zhoršuje se.“

Adam natáhl paže a položil velké dlaně pevně na volant, jako by se chystal závodit. „A proč si myslíš, že se to děje, Kath? No?“

„Cože?“

Otočil se ke mně: z modrých očí mu šlehaly plameny. „Proč si sakra myslíš, že by se tak mohla zhoršit?“

Trhla jsem sebou. To otevřené nepřátelství bylo jako rána. „Promiň? Cože? Opravdu z toho viníš mě? Je to nějak moje vina? Je moje vina, že se zhoršuje?“ To už mě popadl můj vlastní vztek. „Proboha, byla to nehoda! Nebyla to ničí vina. Dostala jsem smyk na ledu.“ Hledala jsem v jeho obličejí soucit. „Nerozumím tomu, Adame – ty a Lyla – měli byste být šťastní, že jsem naživu: skoro jsem umřela. Jsem živá! A i kdyby: tohle je o naší dceři, ne o mně. Musíme myslet na ni.“

„Na nic jiného nemyslím,“ odpověděl hlubokým, temným hlasem. „A teď musím jít do práce. Vydělávat peníze. Pro Lylu.“ Bez dalšího slova se přese mě natáhl a otevřel dveře auta, pokynul mi, abych si vystoupila.

Čelisti porostlé strništěm měl zaťaté, mračil se. Nenechal se zvíkat. Díval se na mě stejně, jako se Lyla dívala na něj. Ostražitě. Nepřístupně. Rezervovaně. Jako by se naše kdysi spokojená rodina rozpadala ve všeobecné podezřívání. A já jsem neměla tušení proč.

„Dobrá, Adame, dobrá, ale já to nenechám být. Tentokrát už ne.“

Vystoupila jsem z auta, přehodila si tašku přes rameno, dívala jsem se, jak odjíždí, převodovka skřípala. Když jsem se otočila směrem ke kancelářím parku, vnímala jsem velkou budovu věznice tyčící se za mnou.

V Princetownu vždycky vnímáte věznici.

Pondělí odpoledne

Dvě odpoledne? Zírala jsem na hodiny na zdi v krémově vymalované kanceláři národního parku s pocitem nemilého překvapení.

Kam ten den zmizel?

Byla jsem zvyklá na to, že někdy ztratím přehled o čase během pracovního dne, když mě pohltí práce. Pokud, dejme tomu, píšu novou brožurku o historii nebo archeologickém podloží parku, popisuju teskný kamenný kruh na Buttern Hill, chalupu u Birch Lake, kde žily staré čarodějnice s tuctem černých koček, slavný hrob Kitty Jay, která se zabila z lásky, když otěhotněla s nějakým vychytralým fouňou – ten hrob, na nějž lidé stále dojemně kladou květiny. Když se ponořím do sepisování těch úžasných příběhů, spokojeně propásnu celé odpoledne. To samé se stává během rušných letních dní v některém z návštěvnických center, v Haytoru nebo Postbridge, když se nemůžeme hnout kvůli návalu hlučných německých turistů z karavanů a odhodlaných francouzských výletníků – všichni hledají mapy, záchodky, signál wifi – a hodiny pak doslova letí.

Ale byli jsme uprostřed zimy. V lednu na vřesoviště nikdo nejezdí. Polovina zaměstnanců národního parku si touhle dobou vybírá dlouhou dovolenou a na práci je toho jen málo – krom toho, co dělám právě teď. Doladovat, lelkovat. Procházet a kontrolovat oficiální letáky a webové stránky parku. Aktualizovat nařízení ohledně psů v čajovnách národního parku. Je to k smrti nudné. Ten typ práce, kvůli kterému by se normálně minuty dlouze vlekly.

A přesto jsem se do toho úkolu ponořila.

„Co se děje, Kath? Bavíš se až moc?“

To byl můj šéf, Andy, musel slyšet, jak jsem si povzddechla. Je to pěkný chlap, plavovlasý, mladší než já, nováček. Je tu dva roky. Někdy si říkám, že bych mu měla mít za zlé, že nepovýšili mě. Ale nemám. Mám ráda své různorodější zaměstnání. Obvykle.

„Promiň, Andy. Vzdychala jsem moc hlasitě?“

„Dalo by se to tak říct.“

„No, aktualizuju právě pravidla ohledně stání kempovacích vozů na parkovištích mimo sezonu. Možná mě to až moc vzrušilo.“

Slyšela jsem, jak se zachichotal. Byl to dnes jediný další člověk v naší velké otevřené kanceláři. Je lemovaná okny, za nimiž byla princetovská obloha tmavá a ponurá jako dartmoorský granit. Zimní sluneční svit dokáže být tak bolestně krátký.

„Měla bys litovat mě, Kath. Děláním Sekce 211 o Pravidlech ochrany stromů, to je prakticky lepší než sex.“ Kliknul na něco ve svém počítači. „Ježíši, jak já nesnáším led. To, co skutečně potřebujeme, je pořádná nehoda, která by věci trochu oživila. Jako kdyby třeba do jezera sjel autobus, nahore v Meldonu, to by pomohlo.“ Zarazil se a otočil se mým směrem. „Jé, promiň, Kath, já...“

„Ne. To je v pořádku. Chci, aby na to lidi zapomněli, Andy, už mě nudí být Tou Ženskou, která měla Tu Nehodu.“ Poslouchal a já jsem pokračovala: „Moc bych se chtěla brzy vrátit ke své běžné práci, pracovat na plný úvazek, dělat svou práci jako předtím. Je pěkné, že dělám jen půl dne, že můžu pracovat z domova, ale už je mi dobře. Mohli bychom se vrátit zpátky k normálu?“

„Abso-jasno-lutně. Pokud opravdu cítíš, že by to šlo, je to skvělé. Během pár týdnů budeš mít zase plný úvazek.“

Vrátil se ke své práci. Dívala jsem se, jak se soustředí.

Proč mě nenechá pracovat naplno hned? Někdy jsem měla pocit, jako by kolem mě každý opatrně našlapoval po špičkách, vyděšený, že bych se mohla rozbít. Nejednájí se mnou jako s někým, kdo se uzdravuje, jednájí se mnou jako s někým, kdo je divný. Neobvykle křehký.

Vrátila jsem se ke své práci, projížděla jsem věty na obrazovce počítače. Oficiální dartmoorský turistický web.

V Dartmooru leží největší britská granitová oblast, rozkládající se na zhruba 360 čtverečních akrech centrálního Devonu, což z něj dělá jedinou skutečně divokou přírodu v jižní Anglii. Většina je pokrytá nalezišti bahenní rašeliny, která tvoří mokřiny nebo bažiny. Vřesoviště jsou také plná typicky vyčnívajících granitových útvarů, jimž se říká tory (z keltského „tor“, což znamená věž) a které poskytují životní prostředí různým formám divokého života. Celá oblast je bohatým archeologickým nalezištěm, od neolitu po viktoriánskou...

Chtěla bych to upravit, nechat lépe plynout, oživit to: ale slova se rozmazávají, rašeliník, karbon, zapíjení sadů...

Nesnáším tuhle novou, přetrvávající mlhu ve své hlavě, rozčiluje mě ten zvláštní pocit – od té nehody –, že se můj mozek stal jednou z těch obrovských almar v mamčině staré kuchyni ve velkém viktoriánském domě dole na pobřeží u Salcombe. Ty almarmy byly neuspořádané a plné prachu a každý týden do nich moje hipísácká ekocitlivá matka sáhla a našla kastrůlek organické hořčice nebo sklenici manukového medu, na

kteřé úplně zapomněla, a řekla: *Kruci, nepamatuju si, že jsme tohle měli.* Někdy to musela vyhodit, vyplývala další kousek zmenšujícího se Kinnersleyovic rozpočtu, a někdy se sklenice vrátila zpátky, jen aby byla zapomenuta a vytažena a vyhozena, pořád dokola... Stejně se od té nehody tváří můj mozek. Nevím, co v něm vlastně je, a když do něj něco vložím, někdy se to ztratí a někdy v něm najdu úplně zbytečné věci s prošlou záruční lhůtou, které mě navíc vůbec netěší.

Můj mozek přede mnou schovává věci.

A bylo už čtvrt na čtyři. Byla taková tma, že se v kanceláři svítilo.

Snažila jsem se uvolnit. Možná jsem na sebe moc tvrdá. Stres kolem Lyly tomu nepomáhá, ani to napětí s Adamem. Možná všichni potřebujeme víc času. To mi lékaři opakují od začátku: *Budte trpělivá, neočekávejte okamžitě zázraky. A pamatujte si, říkájí, pamatujte si, že máte relativně velké štěstí, protože se časem uzdravíte.* Diagnostikovali mi lehké traumatické poškození mozku, nic horšího. Byla jsem v bezvědomí méně než šest hodin, 13–15 bodů na Glasgowské stupnici bezvědomí.

Cokoli delšího a ohodnotili by mě vyšším stupněm a sebrali mi řidičský průkaz nejméně na rok. V jednu chvíli jsem byla prakticky mrtvá, asi minutu bez známek života, ale pak přístroje zase zablikaly a já se vrátila. Takže to bylo jen „lehké“.

MTBI.

A pokud jde o moji ustupující amnézii, o věci, které jsem zapomněla z doby před nehodou, lékaři očekávají, že ustoupí během následujících týdnů a ztracené vzpomínky se vrátí jako „kopce vynořující se po povodni“, jak to pojmenoval jeden z psychologů, a nakonec se odhalí celá krajina, zatímco temné vody opadnou.

„Hej. To je tvoje nové auto?“

Vytrhla jsem se ze svých úvah a vzhlédla jsem: Andy ukazoval ven z okna: uviděla jsem Adamova bratrance Harryho, jak vystupuje z modrého Fordu Fiesta zaparkovaného přímo před budovou. Auto bylo trochu otlučené a poškrábané, ale to bylo v pořádku, téměř každé auto v Dartmooru bylo trochu otlučené a poškrábané. Stejně jako já.

Harry na mě zamával. Vypadal jako všichni Redwayové: pohledný mladý muž. Všichni tak vypadají, Redwayovic bratraci. Ty oči a lící kosti, jsou snadno rozpoznatelní. Harry dělal různé práce po celých vřesovištích, když zrovna nevydělával pár šupů z prodeje aut. Pořád trochu kluk. Ale byl taky velmi přitažlivý. Připomínal mi mladšího Adama. Ale i Adam, v té správné náladě, mi připomínal mladšího Adama. Po svém manželovi jsem pořád toužila stejně jako to první odpoledne, kdy jsem ho potkala.

„Musíš být šťastná jako blecha, že budeš zase pojízdna, nechápu, jak jsi to zvládala bez auta,“ poznamenal Andy a střelil po mně úsměvem. „Tak jdi, Kath, už běž – uvidíme se zítra.“

Můj milý šéf mi krátký pracovní den ještě zkrátil. Můžu si vzít své nové auto, vyzvednout Lylu ze školy, jet domů do Huckerby a všechno bude v pořádku. Můj mozek bude v pořádku. Lyla bude v pořádku.

„Děkuju,“ usmála jsem se na něj. „Jsi superstar.“

Popadla jsem pláštěnku a vyrazila ven do zimního odpoledne. Chlad polevil, což znamenalo, že bude nejspíš pršet. Podepsali jsme s Harrym dokumenty, podal mi klíčky a zasmál se: „Není to ferrari, ale pár let ti vydrží.“

Poděkovala jsem mu a nastoupila. A zatímco on zamířil

k hospodě, já jsem seděla na sedadle řidiče s chladnými, tvrdými klíčky v ruce, najednou vystrašená tak, že jsem zapomněla řídit. Neřídila jsem od té nehody. Od chvíle, kdy se mě temná voda pokusila proměnit v bahno z močálů.

Klíčky. Strč klíčky do zapalování. Otoč jimi. Motor pak nastartuje. Pamatuješ? No tak, Kath Redwayová: dělala jsi to už milionkrát. Máš řidičák od devatenácti. Dělalas to v podstatě každý den posledních osmnáct let. Říká se tomu řízení.

Otočila jsem klíčkem a sešlápla pedál. Vyjela jsem od obrubníku. Nenabourala jsem do hospody U Chocholu, nevletěla do velkých oken z olovnatého skla, nerozdrtila jsem dozorce z věznice, kteří měli po práci, v jednom velkém mraku olovnatého skla a pivních lahví. Řídila jsem.

Na rozdíl od úzkosti toho odpoledne jsem cítila určitou radost. UMÍM ŘÍDIT. Byla to další náhlá změna nálady. Prožívala jsem to teď často. Od té nehody.

Šťastná, dokonce v euforii jsem vyzvedla Lylu ze školy. Vypadala trochu našťavaně: myslela si, že půjde do školního klubu, bude sama na úplně novém místě, ale zdálo se také, že má radost, že jede domů dřív, tam, kde s ní budou lidi mluvit, kde si může hrát se psy před krbem.

Nebo sestavovat divné obrazce z mrtvých ptáků.

JÁ UMÍM ŘÍDIT!

Když jsme se ale blížily k odbočce, která vede k otevřeným močálům, do divoké prázdnoty, uvědomila jsem si, že jsem v práci nechala kabelku. Byla jsem tak rozrušená z nového auta, že jsem na ni úplně zapomněla.

Rychle jsem zaparkovala, znovu, před dartmoorskou kanceláří národního parku. Bylo chladno a pošmourné, okna byla mokrá mrznoucím mrholením.

Otevřela jsem dveře auta a Lyla se zezadu ozvala: „Kam jdeš?“

„Nikam, miláčku. Jen do kanceláře. Zapomněla jsem tam kabelku.“

„Ne! Nechod!“

„Lylo?“

Otočila jsem se, překvapená a trochu v šoku, protože Lyla se na zadním sedadle trásla.

„Mami, nechod'. Nechod'.“

Tohle bylo zvláštní. Lyla se bojí neznámých věcí, tvarů, zvuků nebo třeba špatného vlněného svetru, ale jen zřídka se bojí zůstat někde sama.

„Miláčku...“

„Ne. Mami! Nemusela by ses vrátit! Nemusela by ses vrátit!“

„Lylo, tohle je směšné. Budu pryč jen vteřinku, opravdu, slibuju.“ Natáhla jsem ruku, abych ji utišila, ale odstrčila ji. Vypadala ale trochu klidněji. Otočila se a dívala se na pramínky deště na okénku, na tmavý obrys věznic.

Využila jsem té příležitosti. Vyrázila jsem z auta, utíkala do kanceláře, kolem svého překvapeného šéfa. „Zapomněla jsem tu kabelku!“

„Aha,“ zazubil se.

Popadla jsem kabelku a rozběhla se zase zpátky, ale cestou jsem si všimla něčeho na Andyho stole. Ležela tam řada kulatých šedých kamenů velkých asi jako golfové míčky nebo planá jablíčka. Možná tam byly celý den.

Byly napůl schované za počítačem.

Všechny kameny měly uprostřed otvor. A já už jsem tyhle kameny viděla. Zním ten druh. Otřásla jsem se.

„Hej,“ pronesla jsem, snažila jsem se zakrýt třes v hlase.
„Kde jsi k nim přišel?“

Vzhlédl ke mně, modré světlo z počítače se mu odráželo v brýlích. „K těm kamenům? Aha.“ Zvedl jeden a obracel ho proti světlu. „Byly dneska ráno naskládáné podél okenního parapetu, venku, tak jsem je vzal dovnitř. Celkem zvláštní, ne? Hádám, že si nějaký turista dělal sbírku. Nechal je tu přes noc.“

„Ne,“ odpověděla jsem. „To si nemyslím.“

Do úsměvu se mu vmísil zmatek.

„Tohle nejsou jen tak nějaké staré kameny.“

Naklonila jsem se blíž a zvedla jeden z větších kamenů. Byl překvapivě těžký: nejspíš obsahoval nějakou železnou rudu. Otvor byl přirozeně zvětralý, což je pro identifikaci zásadní. Andy by je ale samozřejmě identifikovat nedokázal, nezná význam těch kamenů, protože nezná folklor a mytologii Dartmooru: protože všechno tohle je moje práce. Já mám titul z archeologie, já čtu knihy o místních pověstech, já píšu letáky. „To jsou babské kameny.“

Jeho úsměv už úplně zmizel. „Cože to jsou?“

„Babské kameny.“ Nejradši bych ty kameny zahodila. Všechny je vzala a zakopala někde daleko, v Cornwallu, v Irsku, v Americe. Pokusila jsem se svůj iracionální strach skrýt. „Lidé z vřesovišť je skládali na parapety nebo věšeli na provazy nade dveřmi. Pořád je najdeš na dartmoorských farmách, na opravdu odlehlých místech. Je to tak trochu vtip, ale mám podezření, že někteří lidé na ně pořád věří.“

Díval se na mě, mračil se. „Baby? Staré ženy?“

Otáčela jsem kámen v prstech, snažila se uklidnit. „Říká se jim taky čarodějné kameny. Protože se věřilo, že jsou apo-